

Guide

EVALUERING AF BOLIGSOCIALE AKTIVITETER

Det er rart at vide, om en aktivitet virker. Derfor følger der ofte et ønske om evaluering med, når I iværksætter nye aktiviteter. Denne guide er en hjælp til dig, der skal evaluere en aktivitet, men som ikke har så stor erfaring med dette. Den giver en kort introduktion til evaluering, og guider dig igennem de vigtigste overvejelser du skal gøre, når du evaluerer. Som supplement til guiden findes et skema, du kan skrive dine overvejelser ind i undervejs. Skemaet finder du [her](#).

HVAD MENER VI MED EVALUERING?

Med evaluering mener vi en systematisk indsamling af data, der giver dig viden, som du kan bruge til at vurdere en aktivitet eller et projekt, du gennemfører. Det er altså mere end en hurtigt gennemført feedback fra deltagere eller samarbejdspartnere i slutningen af et møde. I en evaluering skal du kunne argumentere for, hvordan du har indsamlet og analyseret din viden, og hvorfor du tror på, at netop denne evalueringsmetode giver dig den nødvendige viden til at vurdere aktiviteten eller projektet.

En evaluering er kort sagt en vurdering af, om der er et fornuftigt forhold mellem resultatet og de anstrengelser man har gjort sig på baggrund af systematisk indsamlet viden.

HVAD SKAL DU EVALUERE?

Genstanden for evalueringen kan være en hvilken som helst aktivitet, et projekt eller en proces I har iværksat. Ofte vil der være rigtig meget, som du finder interessant at få viden om. Her skal du huske på, at evalueringer er tidskrævende, og derfor skal stå i et realistisk forhold til indsatsen. Det er ofte nødvendigt at zoom ind på noget bestemt og vælge et delelement ud og evaluere dette. Du skal naturligvis zoom ind på det, der er vigtigst at få viden om. Og acceptere, at der er noget, du ikke får viden om.

Det kan være godt at overveje, om aktiviteten er klar til evaluering. Er der en klar beskrivelse af, hvad indsatsen går ud på, og hvad målet med den er, eller er det uklart for dig, hvad aktiviteten egentlig skal føre til? Og er den implementeret rigtigt, eller er der ting, du godt ved, at I bør rette op på, uden du behøver en evaluering for at finde ud af dette.

EVALUERINGSSPØRGSMÅLET

"Et godt undersøgelsesspørgsmål er et vigtigt spørgsmål, som man endnu ikke kender svaret på"

Den gode evaluering, EVA.

Start med at finde ud af, 1) hvad evalueringen skal give viden om, og 2) hvem der skal bruge denne viden, og 3) hvad den skal bruges til.

Evalueringer kan fx bruges til at:

- Dokumentere at I gør det der forventes.
- Vise hvilke resultater I opnår med indsatsen. Virker den?
- Give indsigt i hvad og hvorfor indsatsen virker, så man kan lære af erfaringerne og udvikle metoden.

Er det jer selv eller en anden interessant, der har interesse i evalueringens resultater? Hvis det primært er en anden, der skal bruge evalueringen, kan det være en god idé at involvere dem i at lave evalueringsspørgsmålet, så I er sikre på, at de får svar på det, de ønsker at vide. Det fremmer sandsynligheden for at evalueringen bliver brugt.

Et evalueringsspørgsmål skal være direkte relateret til indsatsen, det skal helst være kort og præcist, og så skal det selvfølgelig kunne besvares. Det skal være muligt at få data, der kan give svar på spørgsmålet.

SUCCESKRITERIER

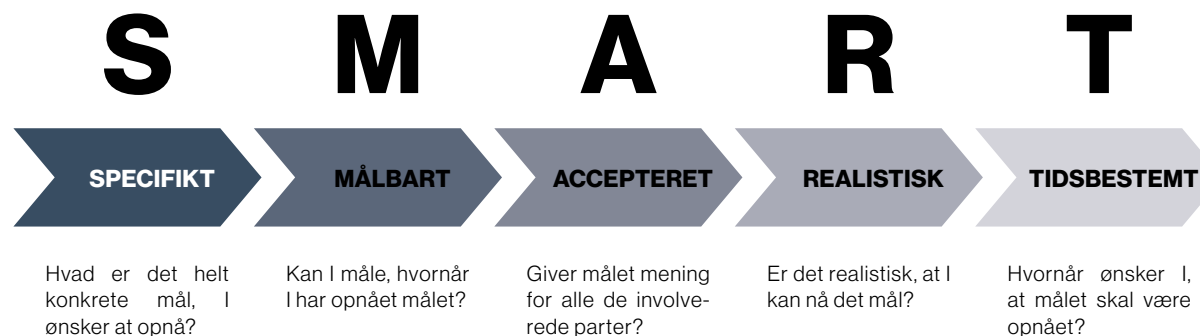
En evaluering vurderer – den tager stilling til om indsatsen er god nok. For at kunne gøre det, er det en god idé på forhånd at have opstillet et mål for hvornår indsatsen er en succes.

Succeskriterier¹ er et specifikt mål for, hvornår I er tilfredse med indsatsen. Succeskriterierne skal vælges, så de hænger sammen med evalueringsspørgsmålet. De kan både formuleres kvantitativt og kvalitativt – alt afhængig af hvad der giver mening for jeres indsats.

Et godt tip er at bruge *SMART-modellen*, når du laver succeskriterier:

EKSEMPEL PÅ SUCCESKRITERIERNE	
Kvantitativt	"80% af deltagerne har ændret mindst en ting, som de synes, har gjort dem til bedre forældre"
Kvalitativt	"Deltagerne på familiekurset kan give konkrete eksempler på, hvordan de handler mere hensigtsmæssigt i forældrerollen"

¹ Landsbyggefonden bruger i 19-26-puljen begrebet delmål som betegnelse for succeskriterier.



METODEVALG

For at besvare dit evalueringsspørgsmål på systematisk vis, skal du vælge en metode til at indsamle viden. Der er mange metoder at vælge imellem – de mest klassiske er:

- Interviews
- Fokusgruppeinterviews
- Observationer
- Optælling
- Spørgeskema
- Registerdata

Du kan også overveje at bruge foto eller video, skriftlige beretninger, dagbøger og meget andet. Det vigtigste er:

1. At du bruger den metode, der er bedst til at give dig svaret på dit evalueringsspørgsmål.
2. At du indsamler viden systematisk. Dvs. efter en plan, hvor du har overvejet, om du får den viden du har brug for - og at den indsamlede viden er udtryk for så sandt et billede, som det er muligt at skabe.

RESPONDENTER

Når du vælger din dataindsamlingsmetode, så skal du også finde ud af hvilke respondenter du vil have svar fra. Igen skal du først og fremmest overveje, hvem der kan give dig svaret på dit evalueringsspørgsmål.

Gode bud kan være den primære målgruppe for indsatsen – fx familier på et familiekursus. Det kan også være det er en sekundær målgruppe – fx – en pædagog der møder børnene dagligt, der kan fortælle om de ser forandringer i familien.

Man kan vælge forskellige tilgange til sit valg af respondenter fx:

- Et bredt repræsentativt udsnit
- Dem der har rykket sig mest
- Størst mulig spredning – fx de mest positive og mest negative
- De frafaldne

Hvor mange I skal have data fra, afhænger af jeres metodevalg. En survey kræver mange svar for at give mening, mens en kvalitativ undersøgelse godt kan være baseret på få dybdegående interview. Især hvis evalueringen handler om at finde ud af, hvorfor noget virker.

Du skal være opmærksom på, at der kan være barrierer for dataindsamlingen. Personer, der taler dårligt dansk, udsatte borgere, børn og andre sårbare personer kan have svært ved at svare på komplekse spørgsmål.

HVAD ER VALIDITET OG RELIABILITET?

Der er især to begreber, man ikke kan komme udenom, når man taler om videnskabelige undersøgelser: validitet og reliabilitet.

Kort sagt handler validitet (gyldighed) om, hvorvidt du nu også har undersøgt det du skulle ifølge dit evalueringsspørgsmål. Kunne du bruge den metode (f.eks. interview eller spørgeskema), du valgte, til at få svar på dit evalueringsspørgsmål?

Reliabilitet (pålidelighed) henviser til kvaliteten af de data, du har fået frem. Det handler om nøjagtigheden i indsamlingen af data og i behandlingen af disse. Er data pålidelige? Det kan fx. være udformningen i spørgeskemaet, eller rammerne omkring interviewet, der har påvirket de svar du har fået.

I bund og grund handler reliabilitet om hvorvidt et forsøg med fuldstændig ens rammer vil give de samme resultater en anden gang.

● DATABEHANDLING OG ANALYSE

Når du har indsamlet dine data skal de systematiseres, så de giver mening. Uanset hvilke data du skal behandle, er et godt råd: *Keep it simple!*

Kvantitative data fx fra spørgeskemaundersøgelser kan behandles i et almindeligt regneark fx Excel, hvis der er tale om at lave simple tabeller og grafer. Har du brug for mere komplekse analyser skal du med fordel bruge et statistikprogram og én der har forstand på statistiske analyser.

Det er vigtigt at sortere i data, så de vigtige pointer ikke drukner i grafer.

Det giver gennemsigtighed at skrive antal besvarelser på, især hvis der er tale om få besvarelser. Skriv fx hellere "6 ud af 8 deltagere er tilfredse" end "75% af deltagerne er tilfredse".

Kvalitative data fra interview, observationer og lignende skal også behandles systematisk. Her kan det være en god idé at tematisere sine data fx ved bruge af en matrice (se eksempel). På baggrund af matricen kan du finde de vigtige pointer, som du skal fremhæve i din evaluering.

Med kvalitative data er det vigtigt at huske at, alle udsagn har lige ret – også selv om det kun er en person der har sagt det. Det vigtige er at fremhæve de centrale pointer og vigtige forklaringer uanset hvor mange der har talt om lige netop den pointe.



EKSEMPEL PÅ MATRICE – FAMILIEKURSETS BETYDNING FOR:

INTERVIEWPERSON	TEMA 1: RELATIONEN TIL BØRNENE	TEMA 2: SAMARBEJDET MED SKOLEN	TEMA 3: EGEN OPLEVELSE AF AT MESTRE FORÆLDREROLLEN
SARAH (DELTAGER)	Sarah fortæller, at hun oftere er sammen med sine børn hvor de laver sjove ting sammen. Og de har meget færre konflikter .	Sarah har for første gang deltaget i et arrangement på skolen, arrangeret af trivselsgruppen.	Sarah oplever, at hun er blevet en bedre mor, hun er meget stolt af sine børn, de kan så mange ting, når bare hun gi'r dem lov til selv at prøve .
TINA (MEDARBEJDER)	Tina har observeret at især tre af deltagerne er begyndt at skælde mindre ud og give mere ros til børnene.		Tina synes, at deltagerne har ranket ryggen meget siden de startede. De virker meget mere glade og overskudsagtige .
DAVID (LÆRER)	Flere af børnene har i skolen fortalt om sjove oplevelser med forældrene. Noget David ikke før har hørt dem tale om.	David fortæller, at flere af de deltagende kvinder nu er begyndt at komme til forældremøderne på skolen.	



ANVENDELSE

En evaluering, der ikke bliver brugt, er spildt arbejde. Derfor skal du tænke anvendelse hele vejen igennem. Tre ting, der kan fremme brugen af din evaluering, er:

- Et evalueringsspørgsmål, der er muligt at anvende.
- At evalueringen opfattes kvalitetsfuld og troværdig.
- Dialog – fra start til slut og derefter...

For at evalueringen bliver anvendt, er det nødvendigt at formidle den. Overvej derfor, hvordan du bedst formidler til dem, der skal bruge evalueringen. Skal det være en rapport, et oplæg, en workshop eller...?

En længere rapport er ikke altid nødvendig. Et kort notat eller en præsentation som diasshow kan være lige så brugbart. Det er dog vigtigt, at jeres evaluering signalerer, at evalueringen er gennemført systematisk og kvalitetsfuldt, da det fremmer dens troværdighed.

Ved formidlingen af evalueringen skal du overveje, om der er brug for, at du giver anbefalinger på baggrund af evalueringen, eller om du hellere skal lægge op til fælles drøftelse af, hvad evalueringen giver anledning til at ændre? Den sidste tilgang kan give flere perspektiver og mere ejerskab til den fremtidige løsning.